

Advies over de opvolging van Rio+20 en de Post-2015 Development Agenda

- **Op vraag van minister van duurzame ontwikkeling Steven Vanackere en minister van ontwikkelingssamenwerking Paul Mignette, in brieven van 29 oktober 2012**
 - **Vorbereid door de werkgroep internationale betrekkingen**
 - **Goedgekeurd door de algemene vergadering van 29 januari 2013¹, met een onthouding van de werkgeversorganisaties**
 - **De oorspronkelijke taal van dit advies is het Nederlands**
-

1. Context

- [a] De raad ontving twee adviesvragen. De ene komt van de ministers Mignette en Vanackere en gaat vooral over de Post-2015 Development Agenda², dus over de opvolger van de MDGs³ of Millenniumdoelstellingen. In het kader van Rio+20 is afgesproken dat er SDGs⁴ zullen worden ontwikkeld: doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Beide processen zullen op een of andere manier geïntegreerd worden in de loop van de volgende jaren. De andere komt van minister Vanackere en gaat over de follow-up van Rio+20⁵ en is gericht op de rol van België in de diverse opvolgprocessen⁶ van de conferentie van Rio+20.
- [b] De raad heeft ervoor gekozen de twee adviesvragen te combineren en op basis daarvan twee adviezen uit te werken. Dit eerste advies zal enkele hoofdlijnen aangeven voor de Belgische houding in de opvolgprocessen van Rio+20 en zal daarnaast vooral handelen over Post-2015 en de SDGs. Door de snelle afwerking van dit eerste advies hoopt de raad tijdig input te kunnen geven aan de federale regering, aangezien de Europese Commissie begin 2013 een mededeling zal publiceren over Post-2015 en de SDGs. In een tweede advies zal dan later dieper worden ingegaan op die aspecten die niet of enkel in algemene zin behandeld zijn in dit eerste advies.
- [c] Dit advies heeft niet als doel een evaluatie te maken van de resultaten van Rio+20 maar richt zich vooral op de opvolging van de conferentie. Voor het standpunt van de raad voorafgaand aan Rio+20 kan verwezen worden naar de verschillende adviezen over dit onderwerp die werden uitgebracht in 2011 en 2012.
- [d] De raad wil, net als in eerdere adviezen in voorbereiding van Rio+20, wijzen op de ernst van de planetaire toestand. Die is na de conferentie Rio+20 niet verminderd, integendeel. Ondanks de inspanningen van velen zijn de reële resultaten (onder meer op het vlak van tegengaan en herstellen van milieudegradatie, verminderen van ongelijkheid) van twintig jaar duurzame ontwikkeling teleurstellend beperkt, en dat terwijl de mondiale rijkdom verdubbelde sinds 1992. Soms is er zelfs een achteruitgang tegenover 1992. Deze vaststelling verscherpt nog de urgentie van een aantal ecologische en sociale uitdagingen.

¹ De werkgeversorganisaties hebben niet deelgenomen aan de werkzaamheden voor het opstellen van dit advies. Ze spreken zich binnen de raad dus niet uit over de inhoud van dit advies.

² [Beyond 2015](#)

³ MDG = Millennium Development Goal

⁴ SDG = Sustainable Development Goal | The Future We Want, § 245-251

⁵ [Outcome Document 'The Future We Want' Rio+20](#)

⁶ [Follow-up Rio+20](#)

- [e] De MDGs hebben een aantal positieve resultaten opgeleverd, maar de balans is niet homogeen genoeg. In het bijzonder zien de landen van Sub-Saharaans Afrika weinig resultaten op het vlak van vermindering van honger en kindersterfte. Volgens de VN blijft het aandeel aan hongerlijdende mensen onveranderlijk (16%),⁷ en dat ondanks de globale rijkdomstijging. De SDGs en het uitwerken van een nieuw kader voor internationale samenwerking en ontwikkeling vormen een kans om de oorzaken van een aantal problemen aan te pakken, en niet enkel de symptomen ervan. We moeten daarbij kijken naar niet-duurzame consumptie- en productiepatronen, en de oorzaken van armoede, ongelijkheid en milieudegradatie aanpakken.

2. **Advies**

2.1. **Kader voor Belgische houding in de follow-up van Rio+20**

- [1] De raad verwacht van België een actieve houding in de verschillende processen van follow-up van Rio+20. België zou een voortrekkersrol moeten spelen, via het EU-kader, in de volgende processen:
- Een optimale integratie van de processen van Rio+20 en van Post-2015, internationaal en in EU-verband (zie ook verder).
 - Het nastreven van een zo sterk mogelijk mandaat van het op te richten High Level Political Forum (HLPF)⁸ die de opvolger moet worden van de CSD.⁹ De raad hoopt dat de positieve verworvenheden van de CSD mee zullen opgenomen worden door het HLPF.
 - Het uitwerken van een ambitieus 10YFP on SCP.¹⁰
 - Het versterken van UNEP.¹¹
 - Het garanderen van structurele stakeholderparticipatie in de verschillende processen.¹²
- [2] De raad vraagt dat België ervoor ijvert dat de EU – als antwoord op het te zwakke akkoord over de groene economie¹³ in Rio+20 en het beperkte draagvlak voor dat akkoord – zelf ondubbelzinnig kiest voor een vergroening van de economie, vanuit een coherente visie op de drie dimensies van duurzame ontwikkeling, en binnen de planetaire grenzen. Dat houdt onder meer de volgende elementen in.
- Het systematisch vastleggen van heldere doelstellingen, onder meer voor hulpbronnefficiëntie, die het traject uittekenen voor het bereiken van een inclusieve lagekoolstofeconomie tegen 2050.
 - Het opwaarderen van initiatieven rond Beyond GDP.¹⁴
 - Het verankeren van de principes van de rechtvaardige transitie in het EU-beleid.
 - Het bijsturen van het Europese Semester, door – naast de stabiliteits- en convergentieprogramma's – ook de strategie EU 2020 werkelijk in overweging te nemen zoals die oorspronkelijk was opgemaakt door de EU. Uit de eenzijdige besparingslogica voor Europa stappen.
 - Het bijsturen van het EU2020-kader, met volwaardige integratie van sociale en ecologische doelstellingen, om zo te komen tot een integrale benadering van duurzame ontwikkeling, zoals de EU ook zegt te willen doen via die strategie.

⁷ www.un.org/fr/millenniumgoals/poverty.shtml

⁸ The Future We Want, § 84-86.

⁹ CSD = Commission on Sustainable Development

¹⁰ 10YFP on SCP = [10-year framework of programmes on sustainable consumption and production patterns](#) | The Future We Want, § 226

¹¹ The Future We Want, § 88-90

¹² The Future We Want, §42-55

¹³ The Future We Want, § 56-74

¹⁴ www.beyond-gdp.eu

- Het verbeteren van de coherentie tussen de verschillende strategieën, uitgewerkt in roadmaps.
- Het nastreven van een grotere synergie tussen de verschillende raadsformaties die betrokken zouden moeten zijn bij uitvoering Rio+20 en vormgeving EU2020 en Europees Semester.
- De afstemming van het Zevende Milieuactieprogramma (7EAP)¹⁵ op de resultaten van Rio+20.
- Nieuwe initiatieven om de achterstand in het uitvoeren van het biodiversiteitbeleid in te halen.
- Een strategie ontwikkelen die op lange termijn een rechtvaardige transitie¹⁶ bewerkstelligt en in het bijzonder voorzien in kwalitatieve werkgelegenheid voor jongeren.¹⁷

- [3] De raad vraagt aan de federale regering nieuwe of versterkte initiatieven voor de omzetting van Rio+20 in eigen land. Daarbij gaat het onder meer over de volgende punten.
- Eindelijk een ambitieus nieuw Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling dat via heldere doelstellingen en een bindend kader het traject naar een inclusieve lagekoolstofsamenleving in 2050 uittekent.
 - Een gezamenlijke strategie van de federale en gewestelijke overheden die werk maakt van maximale coherentie van de verschillende beleidsdomeinen vanuit het oogpunt van duurzame ontwikkeling en met respect voor de planetaire grenzen.
 - Een pakket concrete beleidsmaatregelen voor een vergroening van de fiscaliteit¹⁸ en het wegwerken van milieuschadelijke subsidies.¹⁹
 - Proactieve nieuwe initiatieven die niet-duurzame consumptie- en productiepatronen moeten ombuigen, vooruitlopend op een ambitieus 10YFP.

- [4] De raad wil bij deze verschillende initiatieven structureel betrokken worden.

2.2. Post-2015 en de SDGs

- [5] Cruciaal voor het welslagen is politiek vertrouwen tussen Noord en Zuid, dat in de context van Rio+20 vaak zoek was. Een consequent bewaken van het evenwicht tussen de drie dimensies van duurzame ontwikkeling is hiervoor een eerste voorwaarde. In het bijzonder dient respect voor de ecologische grenzen van de planeet verzoend te worden met de gezamenlijke bestrijding van de massale armoede en ongelijkheid en het legitieme recht van het Zuiden op economische ontwikkeling. Rekening houdend met de gedeelde maar gedifferentieerde verantwoordelijkheid, alsook historische verantwoordelijkheid, zullen hiervoor bij alle partijen meer engagement en meer solidariteit aan de dag gelegd moeten worden. Dit moet zich concreet vertalen in ambitieuzere onderhandelingsposities en gerichte inspanningen om impasses te doorbreken.
- [6] De raad vraagt dat België zich overal waar mogelijk actief inzet om te komen tot een maximale integratie van de processen van enerzijds Post-2015 en anderzijds de uitwerking van SDGs als onderdeel van Rio+20. Op dit moment lopen de twee processen nog gescheiden, met een verschillende timing en verschillende aansturing (via VN of intergouvernementeel). In de loop van de

¹⁵ <http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm>

¹⁶ De 5 pijlers van het concept rechtvaardige transitie: (1) dialoog (sociale dialoog en met de overheid), (2) respect voor mensen- en arbeidsrechten, (3) groene en waardige jobs, (4) investeringen en groene competenties, (5) sociale bescherming.

¹⁷ The Future We Want, § 24.

¹⁸ Zie hiervoor onder meer *Tien criteria voor een vergroening van de fiscaliteit in het kader van duurzame ontwikkeling* in het [FRDO-advies](#) over vergroening van de fiscaliteit uit 2009.

¹⁹ The Future We Want, § 225

volgende maanden moet dat veranderen. Doel moet zijn dat er na de UNGA²⁰ van 2013 een eengemaakt proces is.

- [7] De raad vraagt dat België blijft aandringen op een zo groot mogelijke integratie van de initiatieven van de EU in het kader van deze processen. Het is positief dat de Commissie, mee op vraag van België, zal komen met een geïntegreerde mededeling, en niet met afzonderlijke mededelingen over deze onderwerpen. Het komt er nu op aan dat de initiatieven van de afzonderlijke commissarissen, maar ook van de verschillende raadsformaties geïntegreerd worden. Die integratie dient ook te garanderen dat er een volwaardige aandacht is voor alle dimensies van deze processen, wat concreet onder meer inhoudt dat de verworvenheden van het MDG-model niet ondergeschikt worden gemaakt aan de uitwerking van nieuwe SDGs.
- [8] De raad is ervan overtuigd dat er nood is aan één set van mondiale doelstellingen. Die moeten gelden voor alle landen en moeten uitgaan van een visie op duurzame ontwikkeling. De doelstellingen moeten actiegericht zijn, compact, gemakkelijk te communiceren, beperkt in aantal, van mondiale aard en universeel toepasbaar. Het nieuwe kader moet effectief ingaan in 2015. Bij voorkeur worden doelstellingen bepaald die zouden moeten gehaald worden tegen 2025.
- [9] De mondiale doelstellingen moeten vooral steunen op de volgende uitgangspunten:
- Centraal moeten drie principes staan: mensenrechten, gelijkheid (met inbegrip van de gelijkheid tussen man en vrouw), duurzaamheid²¹
 - Blijvende aandacht voor uitbanning van de armoede en het verbeteren van de situatie van de armste en meest kwetsbare landen
 - Universele doelen, die nationaal aanpasbaar zijn
 - CBDR²² in de uitvoering
 - Via een systemische benadering, binnen planetaire grenzen, gericht op herstel van de natuurlijke draagkracht, en steunend op gerechtigheid in een inclusieve samenleving
 - Gericht op de oorzaken of 'drivers' van niet-duurzame consumptie- en productiepatronen
 - De doelstellingen zijn op zich telkens een uiting van de driedimensionele agenda van DO
 - Gericht op goed en rekenschap verschuldigd bestuur ('accountability')
 - Versterken van participatie door civiele samenleving
 - Meetbaarheid en afdwingbaarheid van doelstellingen.
- [10] Om het principe van de CBDR te garanderen moeten landen bij de vertaling van de mondiale doelstellingen naar nationaal beleid de kans krijgen een aangepast uitvoeringstraject vast te leggen op basis van hun sociaaleconomische positie. Naast de algemene mondiale doelstellingen dienen landen hun eigen specifieke doelstellingen vast te leggen. In de uitvoering en financiering van de doelstellingen blijven internationale solidariteit en herverdeling sturend. De rijkste landen moeten eerst, het snelst de meest verregaande stappen zetten. Daartoe kunnen ze zich laten inspireren door succesvolle ervaringen van andere landen, onder meer in het Zuiden.
- [11] Mondiale doelstellingen staan niet los van het algemeen institutioneel kader. Het uitwerken van dergelijke doelstellingen zal niet volstaan om tot een meer duurzame ontwikkeling te komen. Er moet dus ook aandacht zijn voor onder meer rechtvaardige internationale handelsregels, de gelijke toegang tot en verdeling van natuurlijke hulpbronnen, controle op de financiële en kapitaalstromen en een billijke internationale rechtsorde.
- [12] Er is nood aan een eenduidig mechanisme van monitoring en opvolging van de omzetting van die doelstellingen door lidstaten. Doelstellingen en indicatoren moeten in overeenstemming zijn met het

²⁰ UNGA = [United Nations General Assembly](#)

²¹ Zoals uitgewerkt in het rapport van het UN System Task Team: [Realizing the Future We Want for All](#).

²² CBDR = Common But Differentiated Responsibilities ([principle 7 Rio Declaration](#))

internationaal rechtskader (mensenrechten, IAO-normen) en met de recente wetenschappelijke inzichten (voor ecologische doelstellingen).

- [13] De actieve participatie van stakeholders moet in alle fasen van dit traject gegarandeerd zijn.
- [14] Opdat de doelstellingen behaald worden, is er nood aan verticale en horizontale integratie. Verticaal moeten doelstellingen en acties op mondiaal, Europees (in het geval van België), nationaal en subnationaal niveau op elkaar afgestemd worden. Horizontaal moeten de verschillende beleidsdomeinen werken vanuit een integrale visie. Een ambitieus programma voor beleidscoherentie (PCD)²³ van ons land is dan ook van cruciaal belang.
- [15] Bij het definiëren van de doelstellingen is het belangrijk om reeds bestaande doelstellingen, zoals bv. de Aïchi Targets voor de bescherming van de biodiversiteit, te integreren, zonder dat dit een verzwakking inhoudt. Het nieuwe kader zou ook een doelstelling moeten bevatten over de verwezenlijking van sokkels van sociale bescherming, zoals voorzien in Aanbeveling 202 van de IAO die hiervoor een internationale norm vastlegt die op nationaal niveau moet worden toegepast. Verder voorziet de Agenda voor waardig werk van de IAO een referentie-instrument voor het begrijpen van waardig werk en zijn elementen samen met indicatoren om de voortgang in de uitvoering te evalueren.
- [16] Om de doelstellingen te kunnen realiseren, zijn er bindende afspraken nodig voor het voorzien van de nodige financiële middelen.
- Er moet worden uitgegaan van een adequate kostenberekening waarover de betrokken actoren het eens zijn.
 - Afspraken over ontwikkelingshulp moeten volledig worden nagekomen (onder meer ODA²⁴ en klimaatfinanciering).
 - Er dient gebruik gemaakt te worden van innovatieve financiële instrumenten (onder meer FTT).²⁵
 - België en de EU zouden nieuwe initiatieven moeten ontwikkelen die leiden tot het effectief voorzien van 'nieuwe en additionele financiële middelen' bovenop het nakomen van de vroeger al overeengekomen verbintenissen over kwantiteit en kwaliteit van de hulp.
 - Het bevorderen van een rechtvaardige fiscaliteit in alle landen en internationaal is cruciaal voor meer internationale solidariteit.²⁶
- [17] Het bepalen van de thema's die een plaats zouden moeten krijgen binnen het kader van de nieuwe mondiale doelstellingen is geen eenvoudige oefening. De raad steunt in dit verband het kader²⁷ dat wordt voorgesteld in het rapport van het UN System Task Team als uitgangspunt om te komen tot een evenwichtige verdeling van thema's. In dit kader worden op basis van drie principes vier dimensies uitgewerkt, waarvoor ook telkens 'enablers' worden aangegeven. De drie principes zijn: (1) mensenrechten, (2) gelijkheid, (3) duurzaamheid. De vier dimensies zijn: (1) inclusieve sociale ontwikkeling, (2) ecologische duurzaamheid, (3) inclusieve economische ontwikkeling, (4) vrede en veiligheid.

²³ PCD = Policy Coherence for Development (zie [Staten-Generaal ontwikkelingssamenwerking 2012](#))

²⁴ ODA = Official Development Aid

²⁵ FTT = Financial Transaction Tax

²⁶ De raad verwijst in dit verband op lopende initiatieven en besprekingen in het kader van de EU, de OESO en de G20 over de bestrijding van belastingparadijzen, de adequate belasting van multinationale ondernemingen en de relatie tussen belastingen en ontwikkeling.

²⁷ The Future We Want for All, schema op p.24.

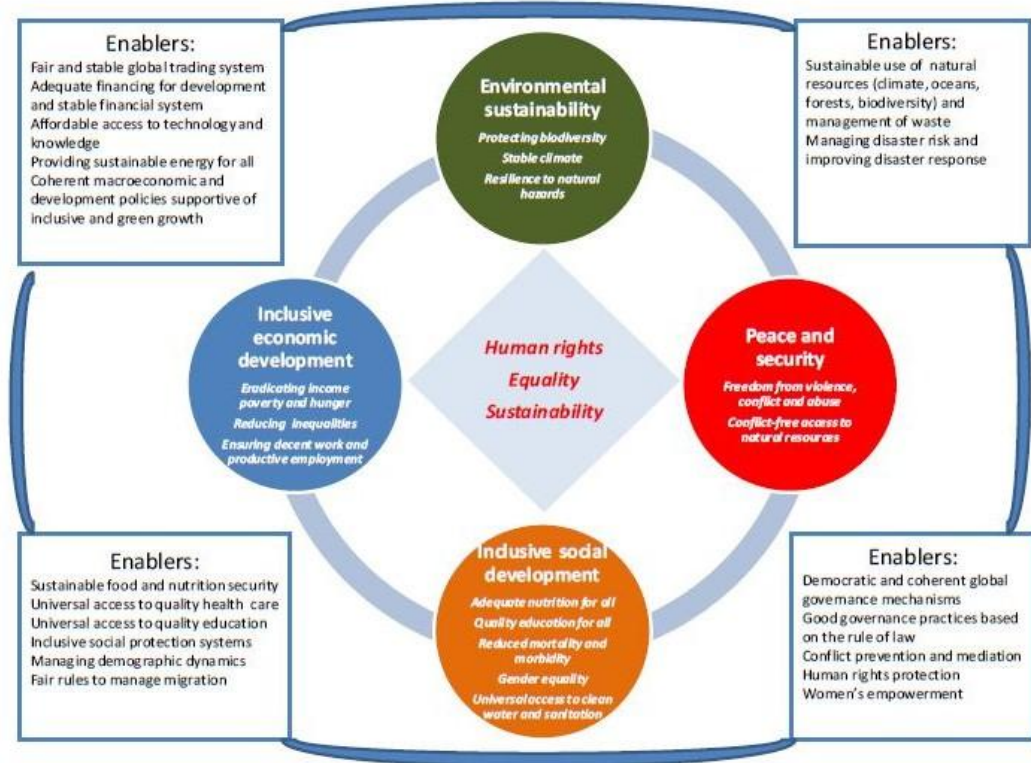

Figure 1. An integrated framework for realizing the "future we want for all" in the post-2015 UN development agenda

[18] Bij het zoeken naar een evenwichtig geheel aan thema's kunnen de Belgische onderhandelaars een meerwaarde betekenen vanuit de opgebouwde expertise. Volgens de raad zou België er dan ook over moeten waken dat volgende elementen prioritair worden opgenomen:

- Recht op voedsel
- Uitbanning van de armoede, met speciale aandacht voor relatieve armoede
- Waardig werk
- Sociale bescherming
- Duurzame productie en consumptie
- Universele toegang tot duurzame energie.

Bijlage 1 Stemgerechtigde leden van de algemene vergadering die deelnamen aan de stemming over dit advies

- De voorzitter en 3 ondervoorzitters:
Ph. Maystadt, I. Callens, L. Cloots, M. Verjans
- 2 van de 3 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming:
M. Cors, S. Leemans
- 2 van de 3 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelingssamenwerking:
R. De Meyer, B. Gloire
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties:
C. Verdoot, S. Storme, C. Rolin, D. Van Oudenhoven
- 6 van de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties:
M.-L. Semaille, G. Vancronenburg, P. Vanden Abeele, C. Debuyser, A. Nachtergaele, F. Van Tiggelen
- 2 van de 2 vertegenwoordigers van de jeugdorganisaties:
L. Fastrez, O. Beys

Totaal: 20 van de 24 stemgerechtigde leden

Bijlage 2

Vergaderingen voor de voorbereiding van dit advies

Vorbereidende werkgroepvergaderingen vonden plaats op 7 en 20 december 2012, 11 januari 2013.

Bijlage 3

Deelnemers aan de voorbereiding van dit advies

Voorzitter

- Dries LESAGE

Stemgerechtigde leden FRDO en hun vertegenwoordigers

- Olivier BEYS (Vlaamse Jeugdraad)
- Antoinette BROUYAUX (Associations 21)
- Rudy DE MEYER (11.11.11)
- Bert DE WEL (ACV)
- Brigitte GLOIRE (Oxfam Solidarité)
- Renaat HANSSENS (ACV)

- Sabien LEEMANS (WWF)
- Véronique RIGOT (CNCD)
- Sébastien STORME (FGTB)
- Diana VAN OUDENHOVEN (CGSLB)

Wetenschappelijke raadgevers en uitgenodigde experts

- Tim BOGAERT (PODDO)
- Elisabeth ELLEGAARD (kabinet Magnette)
- Arnout JUSTAERT (kabinet Vanackere)

Verontschuldigd

- Daniel VAN DAELE (FGTB)

Secretariaat FRDO

- Jan DE SMEDT
- Jan MERTENS